

ВСТУПНЕ СЛОВО

Наша ціль – через реформу децентралізації змінити країну! Змінити систему управління в державі, остаточно позбавившись радянської централізованої системи, дати громадам повноваження і ресурси для розвитку, створити для жителів громад абсолютно нову якість послуг.

Ми вже сформували нову систему менеджменту на місцях – 924 потужні менеджерські команди працюють в створених ОТГ. Це голови та лідери громад, які взяли на себе відповідальність розбудовувати власні громади і змінювати якість життя.

Ми провели перший етап фінансової децентралізації й передали на місця повноваження і великий фінансовий ресурс. Ми впроваджуємо секторальну децентралізацію, яка вже сьогодні дає людям абсолютно нову якість освітніх, медичних, адміністративних та соціальних послуг. Це Новий освітній простір, який ми створюємо у школах та дитсадках; це мережа ЦНАП, яку ми розбудовуємо по всій країні для забезпечення 20-ти хвилинної доступності; це нові сучасні амбулаторії, які будуються у всіх регіонах, аби забезпечити якісну первинну медичну допомогу у сільській місцевості.

Ми розуміємо, що після об'єднання перед громадами постає багато викликів і завдань, які треба швидко й розумно розв'язувати для досягнення максимального результату. На плечі Голів ОТГ лягають непрості задачі з управління місцевими бюджетами, розроблення та реалізації Стратегій розвитку громад, розбудови інфраструктури. Все це вимагає нових підходів, нових навичок та знань зі стратегічного планування, фінансового та проектного менеджменту.

Цей посібник має допомогти ефективно заробляти та витратити кошти, розвивати найважливіші секторальні напрямки, ініціювати та впроваджувати ключові проекти, успішно співпрацювати з державою, фінансовими установами та міжнародними партнерами. Розраховуємо, що він стане дорожньою мапою лідера територіальної громади, настільною книгою, підручником, довідником.

Посібник розроблений з урахуванням кращого міжнародного досвіду, розроблений та виданий за підтримки наших канадських партнерів – проекту «Експертна підтримка врядування та економічного розвитку (EDGE)».

Переконаний, що ця настільна книга буде корисною як тим, хто вже працює з практичними результатами реформи, так і тим, хто тільки на початку шляху.

**Віце-прем'єр-міністр України –
Міністр регіонального розвитку,
будівництва та ЖКГ**

Геннадій Зубко

ЗМІСТ

1. Загальні положення	3
2. Розподіл повноважень у сфері управління освітою	4
• Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері освіти	6
3. Що має зробити голова ОТГ для побудови ефективної системи управління освітою в громаді	9
• Прозорість та інформаційна відкритість закладів освіти та їх засновників	12
• Доступ до якісної освіти дітей з особливими освітніми потребами	14
• Хто відповідає за якість надання освітніх послуг	15
4. Фінансове забезпечення освітнього сектору	16
5. Прогноз здійснення освітньої реформи	23
6. Календар з управління освітою для голови ОТГ	25
Додатки	26

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

ЯКІ ВИКЛИКИ ТА ПРОБЛЕМИ ПОСТАЮТЬ СЬОГОДНІ ПЕРЕД ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СЕКТОРІ «ОСВІТА»?

РОЗПОДІЛ ПОВНОВАЖЕНЬ МІЖ ОТГ, РАЙОНОМ, ОБЛАСТЮ І НА РІВНІ ДЕРЖАВИ ЗМІНЮЄТЬСЯ. І НЕ ВСІ ЗМІНИ ЧІТКО ПРОПИСАНІ У ЗАКОНОДАВЧИХ АКТАХ. ІНОДІ ВАЖКО ЗРОЗУМІТИ, ХТО І ЗА ЩО ВІДПОВІДАЄ СЬОГОДНІ

НЕ ВИСТАЧАЄ КОШТІВ НА ШКОЛИ

НЕРОЗУМІННЯ, ЯК ЗДІЙСНЮВАТИ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ НА МІСЦЯХ

ХТО Ж ВІДПОВІДАЄ ЗА УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ СЬОГОДНІ?

За статтею 62 Закону України «Про освіту» (далі – «Закон про освіту»), до органів управління у сфері освіти належать (рис. 1):

Рис.1. Система органів управління у сфері освіти

II. РОЗПОДІЛ ПОВНОВАЖЕНЬ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

відповідно до Закону про освіту

СФЕРА КОМПЕТЕНЦІЇ

Дошкільна освіта

СЕЛО,
СЕЛИЩЕ

СФЕРА КОМПЕТЕНЦІЇ

Професійна освіта

Профільна середня освіта

Позашкільна освіта

Спеціалізована освіта

Післядипломна освіта

Спеціальні заклади освіти для осіб
з особливими освітніми потребами

ОБЛАСТЬ

РІВ
УПРАВ
ОСВ

РАЙОН,
МІСТО

Забезпечення гуртожитками, перевезенням
здобувачів профільної середньої та
професійної освіти, які навчаються не за
місцем проживання

ВНІ ВЛІННЯ ІТОЮ

ОТГ

СФЕРА КОМПЕТЕНЦІЇ

Дошкільна освіта

Початкова та базова середня освіта

Позашкільна освіта

Закріплення за закладами початкової та базової середньої освіти території обслуговування

Забезпечення та фінансування підвезення учнів і педагогічних працівників до закладів початкової та базової середньої освіти і у зворотному напрямку

Облік дітей дошкільного та шкільного віку

УСІ РІВНІ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

Реалізація державної політики у сфері освіти, забезпечення якості освіти на відповідній території

Право заснування закладів освіти, їх реорганізації та ліквідації

Планування та розвиток мережі закладів освіти.

В частині профільної середньої освіти академічного спрямування: міські ради міст з населенням більше 50 тис. – самостійно планують; міські ради міст з населенням менше 50 тис. – за погодженням з обласною радою

Оприлюднення офіційної звітності про видатки у сфері освіти (перелік і вартість товарів, робіт, послуг, спрямованих на потреби кожного із заснованих закладів освіти)

ПОВНОВАЖЕННЯ МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ У СФЕРІ ОСВІТИ

відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»

Організація медичного обслуговування та харчування у закладах освіти

Створення при загальноосвітніх навчальних закладах комунальної власності фонду загальнообов'язкового навчання за рахунок коштів місцевого бюджету, залучених з цією метою на договірних засадах коштів підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, а також коштів населення, інших джерел; контроль за використанням коштів цього фонду за призначенням

ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН РАДИ

Управління закладами освіти, організація їх матеріально-технічного та фінансового забезпечення, сприяння діяльності закладів освіти

Забезпечення за рахунок видатків відповідних місцевих бюджетів пільгового проїзду учнів, вихованців, студентів та педагогічних працівників до місця навчання і додому (у порядку та розмірах, визначених органами місцевого самоврядування)

Забезпечення школярів із числа дітей-сиріт, дітей-інвалідів/інвалідів I-III групи, дітей, позбавлених батьківського піклування, та дітей із сімей, які отримують допомогу, які навчаються в державних і комунальних навчальних закладах, безоплатними підручниками

Забезпечення розвитку і вдосконалення мережі освітніх закладів усіх форм власності

Вирішення питань про повне державне утримання: дітей-сиріт і дітей, які залишилися без піклування батьків, у школах-інтернатах, дитячих будинках, у тому числі сімейного типу, професійних навчальних закладах; осіб, які мають вади у фізичному чи розумовому розвитку і не можуть навчатися в масових навчальних закладах – у спеціальних навчальних закладах

III. ЩО МАЄ ЗРОБИТИ ГОЛОВА ОТГ ДЛЯ ПОБУДОВИ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ УПРАЛІННЯ ОСВІТОЮ В ГРОМАДДІ

01 Доступність загальної середньої освіти

ОМС створюють та підтримують мережу закладів освіти та їхніх філій

02 Освітній округ

сукупність закладів освіти (їхніх філій), у тому числі закладів дошкільної, позашкільної освіти, закладів культури, фізичної культури і спорту

03 Опорний заклад освіти (опорна школа)

Заклад, який має:

- зручне розташування
- сучасну матеріально-технічну базу
- кваліфіковані педагогічні кадри
- обраний на конкурентній основі

04 Філія опорного закладу освіти

- територіально відокремлений структурний підрозділ закладу освіти, що не має статусу юридичної особи та діє на підставі положення, затвердженого засновником
- забезпечує здобуття початкової та/або базової середньої освіти, а також може мати у своїй структурі підрозділ, який забезпечує здобуття дошкільної освіти

05 Управління матеріально-технічною базою закладів освіти

ЯК СФОРМУВАТИ СПРОМОЖНУ МЕРЕЖУ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ, ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДньої ТА ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ (ОСВІТНІХ ОКРУГІВ, ОПОРНИХ ШКІЛ, ЇХ ФІЛІЙ ТА ІНШИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ)?

Основні терміни, які використовуємо, визначені Законом України про освіту та іншими нормативними документами (Додаток 4).

ДЛЯ ЧОГО ОТГ ФОРМУВАТИ СПРОМОЖНУ МЕРЕЖУ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ, ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ТА ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ?

ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПНОСТІ ЯКІСНИХ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ ВСІХ РІВНІВ ОСВІТИ ДЛЯ ДІТЕЙ В ГРОМАДІ

ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ

СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ ВСЕБІЧНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

ЯК ЗРОЗУМІТИ, СПРОМОЖНА МЕРЕЖА ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ, ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ТА ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У ВАШІЙ ГРОМАДІ, ЧИ НІ?

Проаналізуйте таку інформацію:

- Чи фактична наповнюваність класів не нижча, ніж розрахункова наповнюваність?
- На скільки відсотків заклади освіти забезпечені фінансовим ресурсом, необхідним для ефективного надання освітніх послуг?
- Чи охоплені освітніми послугами діти з особливими освітніми потребами? Чи створений відповідний фізичний простір для таких дітей?
- Чи є у вас програма мотивації молодих спеціалістів?
- Який відсоток предметів, які викладаються педагогами відповідно до отриманої педагогічної спеціальності
- Яка протяжність маршрутів перевезення учнів до опорного закладу, км (враховуючи, що тривалість маршруту в один бік не повинна перевищувати 30 хв.)?
- Яка частка автомобільних доріг з твердим покриттям з належним транспортно-експлуатаційним станом для підвезення учнів (вихованців) і педагогічних працівників до місця навчання, роботи та місця проживання, (у відсотках)?
- Чи забезпечений соціально-психологічний супровід навчально-виховного процесу (психологічна, логопедична служби навчального закладу)?
- Чи складений прогноз та планування кількості дітей дошкільного та шкільного віку, що здійснюється на основі поточних та прогнозних показників соціально-демографічного складу населення в громаді?
- Чи створений орган управління освітою? Чи задовільняє він потреби громади?
- Чи створені й функціонують групи продовженого дня?
- Чи забезпечені гарячим харчуванням учні?
- Чи розроблена стратегія та план формування спроможної освітньої мережі?
- Чи нагальоджена співпраця з мешканцями громади у питанні управління освітою?
- Чи забезпечена відкритість і прозорість роботи закладів освіти?

ХТО І ЯК?

ОБИРАЄ Й ПРИЗНАЧАЄ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Обрання керівника закладу освіти:

засновник закладу освіти або уповноважена ним особа укладає строковий трудовий договір (контракт) з керівником закладу освіти, обраним у порядку, встановленому законодавством та установчими документами закладу освіти та розриває строковий трудовий договір (контракт) з керівником закладу освіти з підстав та у порядку, визначеному законодавством та установчими документами закладу освіти (відповідно до статті 25 закону України «Про освіту»).

Призначення керівника закладу освіти:

- **Визначається засновником** на конкурсній основі з числа претендентів, які вільно володіють державною мовою і мають вищу освіту.
- Керівника призначають на посаду строком на **шість років** (на **два роки** - для особи, **яка вперше** призначається на посаду керівника закладу загальної середньої освіти).
- Керівника призначають **на підставі рішення конкурсної комісії**, до складу якої входять представники засновника (засновників), трудового колективу, громадського об'єднання батьків учнів (вихованців) закладу та громадського об'єднання керівників закладів загальної середньої освіти громади. До участі у роботі комісії **з правом дорадчого голосу** можна залучати представників громадських об'єднань та експертів у сфері загальної середньої освіти.
- **Одна і та сама особа не може бути керівником закладу загальної середньої освіти більше, ніж два строки підряд** (до першого строку включається дворічний строк перебування на посаді керівника закладу загальної середньої освіти, призначеного вперше) – тобто одна особа може бути директором однієї школи **не більше 12 років!**
- Після 12 років директор школи або залишається в цій же школі, але на іншій посаді, або подається на конкурс на посаду директора в іншому закладі освіти!
- Після 28 вересня 2017 року частина друга статті 26 закону України «Про загальну середню освіту» застосовується до посад, що стали вакантними в установленому трудовим законодавством порядку.
- Якщо засновник закладу загальної середньої освіти отримує обґрунтоване звернення піклувальної ради або органу самоврядування закладу загальної середньої освіти щодо звільнення керівника закладу, засновник зобов'язаний розглянути його і прийняти обґрунтоване рішення у найкоротший строк.

Заступник керівника, педагогічні та інші працівники закладу загальної середньої освіти:

- Цих осіб призначає на посади та звільняє з посад керівник цього закладу.
- Керівник закладу має право оголосити конкурс на вакантну посаду.

ПРОЗОРІСТЬ ТА ІНФОРМАЦІЙНА ВІДКРИТІСТЬ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ТА ЇХ ЗАСНОВНИКІВ

СТАТТЯ 30 ЗАКОНУ ПРО ОСВІТУ

Усі заклади освіти надають відкрити та загальнодоступну інформацію про їхню діяльність

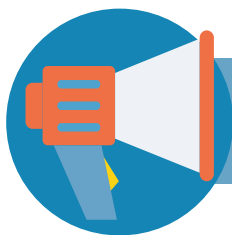

Інформація має бути опублікована на офіційному веб-сайті закладу та/або його засновника

ЗАКЛАДИ ОСВІТИ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ БЮДЖЕТНІ КОШТИ

Заклади та їх засновники оприлюднюють на своїх веб-сайтах кошторис і фінансовий звіт про надходження та використання коштів, а також товарів та послуг

ІНФОРМАЦІЯ, ЯКА ПІДЛЯГАЄ ОПРИЛЮДНЕННЮ

Статут закладу освіти

Ліцензії на впровадження освітньої діяльності

Сертифікати про акредитацію освітніх програм

Структура та органи управління закладу освіти

Кадровий склад закладу освіти

Освітні програми, що реалізуються у закладі

Територія обслуговування, закріплена за закладом засновником

Ліцензований обсяг та фактична кількість осіб, які навчаються в закладі

Мова (мови) освітнього процесу

Вакантні посади, порядок і умови проведення конкурсу на їх заміщення

Матеріально-технічне забезпечення закладу

Правила прийому до закладу

Результати моніторингу якості освіти

Річний звіт про результати діяльності закладу

Розмір плати за навчання, перелік додаткових освітніх послуг, їх вартість, порядок надання

ДОСТУП ДО ЯКІСНОЇ ОСВІТИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ (ДОДАТОК 2)

ХТО ВІДПОВІДАЄ ЗА ЯКІСТЬ НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

ІНСТИТУЦІЙНИЙ АУДИТ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Інституційний аудит — плановий захід державного нагляду (контролю), зміст та особливості проведення якого визначені статтею 45 Закону України «Про освіту»

Інституційний аудит — це комплексна зовнішня перевірка та оцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти (крім закладів вищої освіти), які забезпечують його ефективну роботу та сталий розвиток.

Плановий інституційний аудит проводитиметься в навчальних закладах загальної середньої освіти раз на 10 років. Його проводитимуть територіальні органи Державної служби якості освіти, а не місцеві органи управління освітою.

Інституційний аудит проводиться у позаплановому порядку в закладі освіти, який має низьку якість освітньої діяльності за ініціативою засновника, керівника, колегіального органу управління, вищого колегіального органу громадського самоврядування або наглядової (підкувальної) ради закладу освіти.

Метою проведення інституційного аудиту є оцінювання якості освітньої діяльності закладу освіти та вироблення рекомендацій щодо:

- підвищення якості освітньої діяльності закладу та вдосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освіти;
- приведення освітнього та управлінського процесів у відповідність із вимогами законодавства та ліцензійними умовами.

Важлива зміна! Закон України «Про освіту» вніс зміни до Законів України «Про дошкільну освіту», «Про загальну середню освіту» та «Про позашкільну освіту», зокрема щодо повноважень органів місцевого самоврядування. **Із Законів виключена атестація закладу освіти як форма державного нагляду (контролю).** Тобто, атестація закладів освіти більше не належить до повноважень відповідних органів управління і не існує як форма державного нагляду чи інструмент забезпечення якості освіти.

Державна служба якості освіти — центральний орган виконавчої влади, утворений шляхом перетворення Державної інспекції навчальних закладів України.

IV. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЕКТОРУ «ОСВІТА»

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ:

Стаття 78

Закону України «Про освіту»

Фінансування здобуття повної загальної середньої освіти здійснюється за рахунок:

- коштів державного бюджету (в тому числі шляхом надання трансфертів місцевим бюджетам);
- коштів місцевих бюджетів;
- інших джерел, не заборонених законодавством.

Стаття 43

Закону України «Про загальну середню освіту»

Утримання та розвиток матеріально-технічної бази закладів загальної середньої освіти фінансуються за рахунок коштів засновника (засновників) таких закладів.

Стаття 89

Бюджетного кодексу України

З бюджетів ОТГ здійснюються видатки на освіту, в тому числі на:

- дошкільну освіту;
- загальну середню освіту: загальноосвітні навчальні заклади усіх ступенів, спеціалізовані школи (школи-інтернати) (крім шкіл, які фінансуються з державного та обласного бюджетів), ліцеї (ліцеї-інтернати), гімназії (гімназії-інтернати), колегіуми (колегіуми-інтернати) (крім загальноосвітніх навчальних закладів, які фінансуються з обласного бюджету) вечірні (змінні) школи; навчально-виховні комплекси «дошкільний навчальний заклад - загальноосвітній навчальний заклад», «загальноосвітній навчальний заклад - дошкільний навчальний заклад»;
- позашкільну освіту;
- навчальні заклади для громадян, які потребують соціальної допомоги та реабілітації (загальноосвітні школи-інтернати, загальноосвітні навчальні заклади для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, дитячі будинки (у тому числі сімейного типу), навчально-реабілітаційні центри, прийомні сім'ї та сім'ї патронатних вихователів, інклюзивно-ресурсні центри);
- вищу освіту (на оплату послуг з підготовки фахівців, наукових та науково-педагогічних кадрів у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації державної та комунальної власності відповідно до програм соціально-економічного розвитку регіонів);
- професійно-технічну освіту з бюджетів міст обласного значення - обласних центрів (на оплату послуг з підготовки кадрів на умовах регіонального замовлення у професійно-технічних та інших навчальних закладах державної та/або комунальної власності, які розташовані на території зазначених міст);
- інші державні освітні програми.

МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ З ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ МІСЦЕВИМ БЮДЖЕТАМ

Трансфери з державного бюджету місцевим бюджетам, які є джерелом фінансування видатків на загальну середню освіту

ОСВІТНЯ СУБВЕНЦІЯ

1. Засади розподілу та використання:

Бюджетним кодексом України (стаття 103²) передбачено:

- освітня субвенція передбачається у державному бюджеті для **усіх місцевих бюджетів, які мають прямі взаємовідносини** з державним бюджетом;
- у законі про Державний бюджет України (у додатку №6) затверджуються обсяги освітньої субвенції **окремо для кожного бюджету**;
- надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам здійснюється відповідно до **Порядку та умов**, затверджених постановою Кабміну від 14.01.2015 №6;
- розподіл освітньої субвенції між місцевими бюджетами здійснюється на основі **Формули**, яка розробляється МОН і затверджується Кабінетом Міністрів України (постанова Кабміну від 27.12.2017 №1088);
- кошти освітньої субвенції:
 - спрямовуються на **оплату праці з нарахуваннями педагогічних працівників** у навчальних закладах, зазначених у пункті 2.
 - можуть спрямовуватися на реалізацію заходів з **оптимізації мережі закладів освіти**;
- у складі освітньої субвенції передбачається **резерв коштів** (не більше 1% загального обсягу субвенції);
- **розподіл резерву освітньої субвенції** здійснює Кабінет Міністрів України (може визначати напрями використання таких коштів);

- **залишки невикористаних коштів** за освітньою субвенцією не підлягають вилученню до державного бюджету в кінці бюджетного року та можуть використовуватися з урахуванням цільового призначення субвенції та на оновлення матеріально-технічної бази відповідних закладів освіти.

2. Типи навчальних закладів, на видатки яких може спрямовуватися освітня субвенція:

01

загальноосвітні навчальні заклади усіх ступенів;

02

шкільні відділення навчально-виховних комплексів «ДНЗ-ЗНЗ», «ЗНЗ-ДНЗ»;

03

спеціалізовані школи (школи-інтернати), посилені ліцеї; ліцеї (ліцеї-інтернати); гімназії (гімназії-інтернати); колегіуми (колегіуми-інтернати);

04

Вечірні (змінні) школи;

05

професійно-технічні навчальні заклади;

06

спеціальні ЗНЗ для дітей, які потребують корекції фізичного та/або розумового розвитку, навчально-реабілітаційні центри, інклюзивно-ресурсні центри;

07

ЗНЗ для громадян, які потребують соціальної допомоги та реабілітації, зокрема, загальноосвітні школи-інтернати, загальноосвітні навчальні заклади для дітей-сиріт, дитячі будинки;

08

вищі навчальні заклади I-II рівнів акредитації;

3. Законодавством заборонено спрямовувати кошти освітньої субвенції на:

Закупівлю товарів, робіт і послуг, які безпосередньо не пов'язані з оплатою видатків на заробітну плату педагогічного персоналу (в закладах, зазначених у пункті 2)

Оплату посередницьких послуг

Здійснення заходів, метою яких є отримання прибутку

4. Повноваження місцевих рад щодо використання коштів освітньої субвенції.

Місцеві ради мають право:

+

Передавати кошти субвенції у вигляді міжбюджетного трансферту іншим місцевим бюджетам

+

Розподіляти залишки субвенції на кінець бюджетного періоду

+

Перерозподіляти у межах бюджету кошти субвенції між закладами та установами освіти (для забезпечення в повному обсязі видатків на оплату праці педагогічних працівників)

+

Планувати та здійснювати з місцевих бюджетів поточні та капітальні видатки на відповідні заклади та установи освіти (додатково понад обсяги субвенції, за рахунок власних коштів)

5. Формула розподілу між місцевими бюджетами освітньої субвенції

ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ СУБВЕНЦІЇ
РОЗРАХОВУЄТЬСЯ ЗА ФОРМУЛОЮ:

$$\text{Субвенція} = У * 1/РНК * НП * 1/НН * ЗП$$

Контингент учнів
(У) – загальна
кількість учнів

Розрахункова
наповнюваність
класів

Розрахунковий
розмір заробітної
плати педпрацівника
(ЗП)

Навчальні плани
(НП=25 год./тижд.)

Навчальне
навантаження
педпрацівника
(НН=18 год./тижд.)

Формула передбачає:

- різну розрахункову наповнюваність класів залежно від типу місцевості, а у сільській місцевості – додатково залежно від густоти населення та частки сільського населення;
- застосування коефіцієнтів приведення розрахункової наповнюваності класів, які залежать від РНК та збільшують норматив бюджетної забезпеченості одного учня;
- Коригуючі коефіцієнти (застосовуються до контингенту учнів різних типів закладів загальної середньої освіти та враховують відмінності у місцевості розташування закладів освіти).

СУБВЕНЦІЯ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЇ, СУЧАСНОЇ ТА ДОСТУПНОЇ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ «НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА»

- Порядок та умови використання коштів субвенції затверджено постановою Кабміну від 04.04.2018 № 237;
- Субвенція розподіляється рішенням Уряду між обласними бюджетами та бюджетом м. Києва:
- Обласні ради мають право передавати субвенцію як міжбюджетний трансферт іншим місцевим бюджетам, у тому числі бюджетам ОТГ.

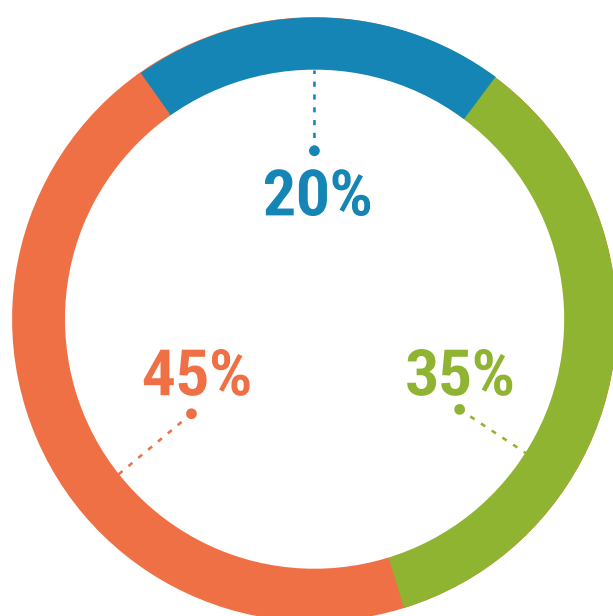
НАПРЯМИ СПРЯМУВАННЯ

субвенції на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти

Підходи до розподілу коштів субвенції НУШ на обладнання початкової школи

Облдержадміністрації здійснюють розподіл субвенції між місцевими бюджетами на закупівлю (обласними бюджетами, бюджетами районів, міст обласного значення та об'єднаних територіальних громад) з урахуванням таких критеріїв:

ДИДАКТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ

для 1-го класу

Розподіл коштів здійснюється з урахуванням **кількості класів початкової школи** в адміністративно-територіальній одиниці

СУЧАСНИХ МЕБЛІВ

для початкових класів НУШ

Розподіл коштів здійснюється з урахуванням **кількості учнів 1-4-го класів** у адміністративно-територіальній одиниці

КОМП'ЮТЕРНОГО ОБЛАДНАННЯ, МУЛЬТИ-МЕДІЙНОГО КОНТЕНТУ ТА МУЗИЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ

для початкових класів НУШ

Розподіл здійснюється з урахуванням **кількості закладів**, у яких є початкова школа

Підходи до використання коштів субвенції НУШ на обладнання початкової школи:

Видатки на обладнання початкових шкіл, які розташовані в ОТГ та районах, здійснюються на засадах співфінансування:

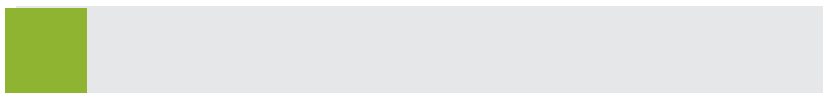
не більше 90%

за рахунок субвенції

не менше 10%

за рахунок коштів місцевих бюджетів

Довідково:

для закладів, розташованих у містах обласного значення:

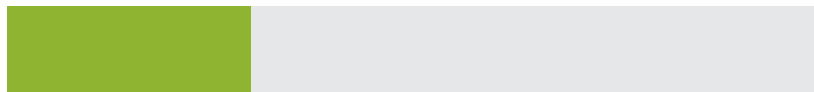
не більше 70%

за рахунок субвенції

не менше 30%

за рахунок коштів місцевих бюджетів

для закладів, розташованих у селах (селищах), що мають статус гірських населених пунктів, та в населених пунктах, розташованих на лінії зіткнення:

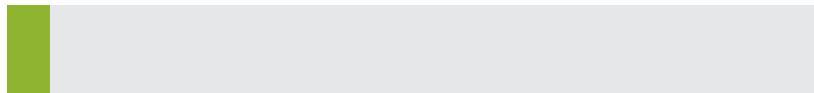
не більше 95%

за рахунок субвенції

не менше 5%

за рахунок коштів місцевих бюджетів

Для закладів загальної середньої освіти, фінансування яких здійснюється за рахунок коштів обласного бюджету, закупівля дидактичних матеріалів, музичних інструментів, сучасних меблів, комп'ютерного обладнання, мультимедійного контенту та їх доставка здійснюється за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти “Нова українська школа”.

СУБВЕНЦІЯ НА НАДАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ОСОБАМ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

- ➔ **Порядок та умови** використання коштів субвенції затверджено постановою Кабміну від 14.02.2017 №88
- ➔ Субвенція розподіляється рішенням Уряду між обласними бюджетами та бюджетом м. Києва
- ➔ Обласні державні адміністрації розподіляють субвенцію між місцевими бюджетами (районів, міст обласного значення та об'єднаних територіальних громад):
 - пропорційно кількості дітей з особливими освітніми потребами;
 - пропорційно кількості ІРЦ.

Напрями використання коштів субвенції:

КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВІ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАНЯТТА

проведення додаткових корекційно-розвиткових занять, визначених індивідуальною програмою розвитку для учнів інклюзивних класів та робочим навчальним планом для учнів спеціальних класів

СПЕЦІАЛЬНІ ЗАСОБИ КОРЕКЦІЇ

придбання спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку, які дають змогу дитині опанувати навчальну програму

Примітка:

- не більш як 35 відсотків загального обсягу видатків на кожну дитину відповідного закладу, яка потребує державної підтримки
- за наявності у закладі декількох дітей з особливими освітніми потребами з однаковими нозологіями у разі потреби можлива закупівля спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку для спільного користування

ОСНАЩЕННЯ КАБІNETІВ ІРЦ

для надання психолого-педагогічної та корекційно-розвиткової допомоги дітям з особливими освітніми потребами (придбання методичного, навчального та програмного забезпечення, предметів, матеріалів і обладнання)

ВИСНОВКИ:

Об'єднані територіальні громади:

1. Несуть відповідальність за **реалізацію на місцевому рівні державної політики у сфері освіти** (виконують норми законів, завдання та заходи державних програм).
2. Несуть відповідальність за **забезпечення якості освіти** шляхом:
 - фінансування діяльності закладів освіти з місцевих бюджетів;
 - утримання та розвитку матеріально-технічної бази;
 - організації та фінансування методичного забезпечення освіти;
 - ініціювання позачергового інституційного аудиту.
3. Забезпечують **доступність дошкільної, початкової, базової середньої та позашкільної освіти** шляхом:
 - організації обліку дітей дошкільного та шкільного віку;

- планування спроможної мережі закладів освіти, їх створення, закриття чи реорганізацію;
- створення освітніх округів та опорних шкіл;
- закріплення за закладами початкової та базової середньої освіти території обслуговування;
- організації та фінансування підвезення учнів, педагогічних працівників до та з місця навчання.

4. Здійснюють **функції засновника** щодо підпорядкованих закладів освіти:

- затверджують установчі документи закладу освіти, їх нову редакцію та зміни до них;
- укладають та розривають строковий трудовий договір (контракт) із керівником закладу освіти, організовують проведення конкурсного відбору керівників закладів освіти;
- затверджують кошторис та приймають фінансовий звіт закладу освіти;
- контролюють фінансово-господарську діяльність закладу освіти;
- контролюють дотримання установчих документів закладу освіти;
- забезпечують створення у закладі освіти інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування;
- здійснюють контроль за недопущенням привілеїв чи обмежень (дискримінації);
- оприлюднюють результати інституційного аудиту закладу освіти;
- оприлюднюють інформацію про отримані кожним підпорядкованим закладом освіти кошти, товари та послуги (публічні та приватні)

ПРОГНОЗИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ :

- Впровадження нового Державного стандарту початкової освіти
- Розроблення плану дій із запровадження Нової української школи
- Підвищення кваліфікації вчителів початкової школи
- Формування національної Е-платформи електронних курсів та підручників
- Дебюрократизація школи. Спрощення документообігу.
- Забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами на здобуття дошкільної та загальної середньої освіти; створення інклюзивно-ресурсних центрів
- Участь у міжнародному дослідженні якості середньої освіти PISA-2018
- Забезпечення функціонування Державної служби якості освіти

2019–2022

- Прийняття нового Закону України «Про повну загальну середню освіту»
- Забезпечення умов безперешкодного доступу для дітей із особливими освітніми потребами до якісної освіти
- Розроблення і затвердження нового Державного стандарту базової середньої освіти на компетентнісній основі
- Формування нової системи підвищення кваліфікації вчителів і керівників закладів освіти
- Створення професійних стандартів педагогічної діяльності у початковій та середній школах та мережі установ незалежної сертифікації вчителів
- Створення регіональних органів забезпечення якості освіти
- Формування систем внутрішнього забезпечення якості освіти у школах
- Початок роботи базової школи за новим Державним стандартом базової середньої освіти на компетентнісній основі

2023–2029

- Розроблення і затвердження нового Державного стандарту профільної середньої освіти на компетентнісній основі – 2023 рік
- Формування мережі закладів профільної освіти: ліцеїв професійного та академічного спрямування – не пізніше 2025 року
- Створення системи незалежного оцінювання професійних кваліфікацій випускників ліцеїв професійного спрямування
- Початок роботи профільної школи за новим Державним стандартом профільної середньої освіти на компетентнісній основі – не пізніше 2027 року
- Перший дванадцятий клас Нової школи – не пізніше 2029 року

КАЛЕНДАР УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

Січень	Лютий	Березень
- Зимові канікули у школах - Початок другого семестру у закладах освіти	Реєстрація осіб для участі в зовнішньому незалежному оцінюванні	Весняні канікули у школах
Квітень	Травень	Червень
До 30 квітня 2019 року зареєстровані учасники отримують на своїх інформаційних сторінках запрошення-перепустки, де буде зазначено час і місце проведення ЗНО	- Завершення другого семестру у навчальних закладах - Останній дзвоник у школах - Проведення ЗНО	- Проведення ЗНО - Державна підсумкова атестація в 9 і 11 класах - Вручення документів про освіту 9, 11 клас
Липень	Серпень	Вересень
- Підготовка шкіл до нового навчального року - МОН проводить розрахунки обсягів освітньої субвенції у розрізі місцевих бюджетів (обласних, районних, міст обласного значення, ОТГ), надсилає їх Мінфіну	- Контроль підготовки шкіл до нового навчального року - Серпневі конференції освітян - Мінфін доводить обласним державним адміністраціям попередні розрахунки показників освітньої субвенції (для опрацювання та подальшого їх обговорення на щорічній нараді в Мінфіні)	1 вересня – День знань - Початок першого семестру у навчальних закладах - Мінфін доводить місцевим державним адміністраціям, виконавчим органам відповідних місцевих рад розрахунки прогнозних обсягів міжбюджетних трансфертів, які спрямовуються на «освітні» видатки, а також інформацію щодо методики їх визначення – не пізніше 22 вересня
Жовтень	Листопад	Грудень
- Перша неділя – День вчителя - Доопрацювання показників міжбюджетних трансфертів, які спрямовуються на «освітні» видатки, до розгляду законопроекту про Державний бюджет України у другому читанні	- Осінні канікули у школах - Кабмін доводить місцевим державним адміністраціям, виконавчим органам відповідних місцевих рад обсяги міжбюджетних трансфертів, які спрямовуються на «освітні» видатки, у розрізі відповідних місцевих бюджетів, також відповідно текстові статті, – до 27 листопада	- Завершення першого семестру у навчальних закладах - Підготовка та прийняття місцевими радами рішення про затвердження місцевих бюджетів – до 25 грудня. - Місцеві ради приводять обсяги міжбюджетних трансфертів у відповідність із законом про Державний бюджет України (у двотижневий строк з дня офіційного опублікування закону про Державний бюджет України).

- Відповідно до статті 16 Закону України «Про загальну середню освіту» структуру навчального року та строки проведення канікул встановлюють загальноосвітні навчальні заклади за погодженням з відповідними органами управління освітою. Календар не містить позначень шкільних канікул, початку й закінчення навчальних семестрів, тривалості навчального року тощо.
- ОМС, як засновник закладу освіти проводить конкурсний відбір керівників закладів освіти – 1 раз на 6 років (це вноситься у календар відповідно до потреби)

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1

Повноваження органів місцевого самоврядування (стаття 66 Закону про освіту):

Обласні ради:

- реалізація державної політики у сфері освіти та забезпечення якості освіти на відповідній території;
- забезпечення доступності **повної загальної середньої освіти та професійної (професійно-технічної) освіти**;
- планування та розвиток мережі закладів профільної середньої, професійної (професійно-технічної) та позашкільної освіти, закладів спеціалізованої освіти, закладів післядипломної освіти, спеціальних закладів освіти для осіб з особливими освітніми потребами, науково-методичних та навчально-методичних установ;
- мають право засновувати заклади освіти, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами, а також реорганізовувати та ліквідовувати їх;
- забезпечення гуртожитками, перевезенням здобувачів профільної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти, які навчаються не за місцем проживання;

Районні, міські ради та ради ОТГ:

- реалізація державної політики у сфері освіти та забезпечення якості освіти на відповідній території;
- забезпечення доступності **дошкільної, початкової та базової середньої освіти, позашкільної освіти**;
- планування та розвиток мережі закладів дошкільної, початкової та базової середньої освіти, позашкільної освіти;
- планування та розвиток мережі закладів профільної середньої освіти академічного спрямування (міські ради міст з населенням більше 50 тисяч – самостійно; міські ради міст з населенням менше 50 тисяч – за погодженням з обласною радою);
- мають право засновувати заклади освіти, реорганізовувати і ліквідовувати їх;
- закріплення закладами початкової та базової середньої освіти території обслуговування;
- забезпечення та фінансування підвезення учнів і педагогічних працівників до закладів початкової та базової середньої освіти і у зворотному напрямку;
- облік дітей дошкільного та шкільного віку у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України;
- оприлюднення офіційної звітності про всі отримані та використані кошти, а також перелік і вартість товарів, робіт, послуг, спрямованих на потреби кожного із заснованих ними закладів освіти, та інші видатки у сфері освіти;

Сільські, селищні ради:

- Реалізація державної політики у сфері освіти та забезпечення якості освіти на відповідній території;
- забезпечення доступності дошкільної та початкової освіти;
- мають право засновувати заклади освіти, реорганізовувати і ліквідовувати їх, забезпечують їх діяльність та розвиток;
- оприлюднюють офіційну звітність про всі отримані та використані кошти, а також перелік і вартість товарів, робіт, послуг, спрямованих на потреби кожного із заснованих ними закладів освіти, та інші видатки у сфері освіти.

ДОДАТОК 2

Доступ до якісної освіти дітей з особливими освітніми потребами

Нормативно-правове регулювання:

- **Закон про освіту – стаття 19:**

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування створюють умови для забезпечення прав і можливостей осіб з особливими освітніми потребами для здобуття ними освіти на всіх рівнях освіти з урахуванням їхніх індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів

- **Постанова Кабінету Міністрів України від 15.08.2011 № 872**

(зі змінами, внесеними з постановою Кабміну від 09.08.2017 №588) – затверджено **Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти**

- **Постанова Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 №545**

– затверджено **Положення про інклюзивно-ресурсний центр:**

- **ІРЦ** – юридична особа, має рахунки в органах Казначейства, самостійний баланс, бланк із своїм найменуванням;
- **Засновник** – представницький орган місцевого самоврядування (ради ОТГ, районні, міські ради) – розробляє та затверджує установчі документи ІРЦ відповідно до вимог законодавства, зазначеного Положення;
- **Критерії** створення ІРЦ:
 - **один центр** не більш як на **7 тис. дітей**, які проживають на території ОТГ (району)
 - **один центр** не більш як на **12 тис. дітей**, які проживають у місті.

ДОДАТОК 3

Основні терміни, які використовуємо, визначені Законом України про освіту та іншими нормативними документами:

Державний стандарт – документ, що визначає загальний обсяг навчального навантаження здобувачів початкової, базової середньої чи профільної середньої освіти, вимоги до обов'язкових результатів навчання і компетентностей, якими має оволодіти особа на відповідному рівні повної загальної середньої освіти, та вимоги до державної підсумкової атестації учнів;

Доступність – сукупність умов, що задовольняють освітні потреби особи та забезпечують здобуття нею повної загальної середньої освіти відповідно до державних стандартів загальної середньої освіти;

Заклад освіти – заклад загальної середньої освіти (початкова школа, гімназія чи ліцей), а також будь-який інший заклад освіти, що забезпечує здобуття початкової, базової середньої чи профільної середньої освіти.

Новий освітній простір – створення умов для ефективного управління закладами освіти, надання якісних освітніх послуг, забезпечення рівного доступу до освіти, забезпечення права на здобуття освіти у закладах дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійної освіти різних форм власності і різних видів.

Опорний заклад — юридична особа, що має рахунки в органах Казначейства, самостійний баланс, штамп, печатку і у своєму складі філії та (або) здійснює з урахуванням потреб осіб з інвалідністю (у тому числі тих, що пересуваються на кріслах колісних) організоване підвезення учнів (вихованців) (не менше ніж з трьох селищ, сіл, в яких ліквідовано загальноосвітні навчальні заклади або припинено (зупинено) їх діяльність) і педагогічних працівників (у разі потреби) до опорного закладу і до місця проживання. Кількість учнів (вихованців) опорного закладу (без врахування учнів (вихованців) філій), як правило, становить не менше 200 осіб;

Освітній округ — об'єднання навчальних закладів, закладів культури, фізичної культури і спорту (далі – суб'єкти округу). До складу округу можуть входити навчальні заклади незалежно від типу та форми власності, у тому числі загальноосвітні навчальні заклади, що є опорними (далі – опорні заклади), та міжшкільні навчально-виробничі комбінати. До діяльності округу можуть залучатися також інші юридичні особи, їх відокремлені підрозділи. Округ не є юридичною особою і діє на підставі рішення про його утворення;

План спроможної мережі закладів освіти — документ, який містить інформацію про спроможну мережу надання освітніх послуг, викладену відповідно до цього Порядку в описовому та картографічному вигляді;

Територія доступності — сукупність територій населених пунктів в межах однієї території планування, відстань та шляхи сполучення між якими дозволяють забезпечити доступність освітніх послуг найменшою можливою кількістю місць надання таких послуг з урахуванням граничної потужності спроможної мережі закладів освіти та загальної кількості мешканців цих населених пунктів;

Територія планування — територія, для якої розробляється план спроможної мережі закладів освіти та яка перебуває, як правило, в адміністративних межах районів, міст республіканського значення Автономної Республіки Крим, міст обласного значення;

Територіальна доступність

сукупність умов, що забезпечують право дитини на здобуття якісної повної загальної середньої освіти з коштів державного та місцевого бюджетів у доступному і наближеному до її місця проживання закладі освіти;

Територія обслуговування — адміністративно-територіальна одиниця (або її частина чи окремі будинки), визначена і закріплена відповідним органом місцевого самоврядування (або уповноваженим ним органом) за закладом освіти для забезпечення права кожної дитини, яка проживає на цій території, на здобуття початкової та/або базової середньої освіти у найбільш доступному та наближеному до місця проживання дитини закладі освіти;

Філія опорного закладу — структурний підрозділ опорного закладу, що не є юридичною особою і діє на підставі положення, затвердженого в установленому порядку. Філія виконує функції початкової школи, а також за рішенням засновника – функції основної школи, дошкільного підрозділу навчально-виховного комплексу;

Якість освітньої діяльності — рівень організації та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами загальної середньої освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством

Ці та інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законі України «Про освіту» та інших законах.